

corts d'un Exc., 139; Lena, 26); i parlant de gent «quan lo pobre vejé que ben aviat una colla de badocs y xicots insolents comensaren a acompanyar-les, formant desseguida un d'aquells *escamots* que fan girar tots los caps», NOLLER (*La Pap.*, 178). *Escabot* en l'olotí Marian Vayreda: «un dels atalays --- havia observat un *escabot* de gent que's dirigia per la banda de Riu, estranyant-se de la poca precaució ab que caminaven» (*La Puny.*, XVIII, 271 (211)).

Escamot, que el diccionari Aguiló donava com a propi de Vic i l'Empordà, l'anotava ja Perè Coromines a Biure d'Empordà, en una cèdula de 1898: «és part d'un ramat: un *escamot d'ovelles* són tres o quatre o més d'esbarriades», i jo vaig anotar-lo a la Selva de Dalt (1958) amb la definició «el darrer i més petit dels tres eixams que cada any se separen d'un rusc d'abelles», acc. peculiar que *AlcM* dona també per al b-emp. de Llofriu (*un escamot d'abelles*, eixam petit incomplet), i que interessa especialment perquè forniria l'únic índex de localització valenciana: Escriu 1851 porta «*escamoig*: jabardo» (o sigui la segona cria que fan les abelles, amb derivat *escamochar*), si podem suposar que això és degut a la pron. de *-ts* com *-tš* tan estesa en terra val., almenys en el Nord Del castell ESCAMOCHO ja em vaig ocupar en el DCEC (veg.) en termes diferents, i no ho retiro, però reconeixent que era d'etim. (igual que ho és aquesta acc. en català) bastant incerta. En tot cas, en aquest sentit, el mot té, per al català, ben poca importància.

L'accepció «porció de tropa que se destaca para hacer algún servicio; piquete prevenido para una facción», que recull el *DBal.*, suposo que data de la darrera guerra carlina (1870); la de 'milícia de partit' (*escamots d'Estat Català*) de c. 1925.

En català occidental, *escabot* té extensió general: en els Pirineus, des d'Àrs (1931, entrada d'Andorra) cap a l'Oest: *eskabòt* d'isards a Farrera de Pallars (1933); *askabòt d'aubèles* a Tavascan de Cardós (1934), un *askabòt de crabes* a la baixa Vall de Boí (Irigoien, Barriera, 1953); «veu aquell *askabòt d'aubèles?*» a Taüll (1971); «—quants caps guardeu? --- un *ascabotet*, res, un senyaler, sí... un pam, i fora ---», Joan Lluís Pallarès (*Els Pastors i les Estrelles*, p. 39); i molt més enllà cap al SE., a Sió i Llobregós, Santa Coloma de Queralt i fins Avinyonet del Penedès (BDLC IX, 314; X, 42, 368). *Escabot* degué ser així mateix la forma primitiva a les Illes, si bé no hi trobem memòria directa més que de la forma diminutiva *escabotell*, ja usada en les *Contarelles* de Mn. AMALCOVER (i BDLIC VIII, 1914, 4), en Costa i Llobera, *escabotell de cabres* a Manacor (id. IX, 314), etc., no sols aplicada al bestiar sinó també a persones: «dels aldots, sortits d'escola, ara és fuit l'*escabotell*», Guasp (*IdOr* IX, 107); sembla que a Eivissa ho deglutinen, fent-ne «*cabutell*: el resto de un rebaño» (PzCabr.).

Totes dues variants podrien comprendre's com a alteració l'una de l'altra per influència de mots de forma semblant i de sentit més o menys relacionable. *Escamot* hauria sofert la del verb *escamar* o *escamot(e)jar*, però més probable encara *mota* 'escamot' i la

de *ramat*, que si no hi coincidien tots els sons de la terminació, en canvi l'un era el mot dominant com a terme bàsic i genèric de tots els manats de bestiar, i l'altre significava precisament 'escamot'; d'altra banda *escabot* s'explicaria partint d'*escamot* com a degut a la influència d'*escabotar* 'escapar, encetar, mutilar' (concebant aquell com a 'divisió, escapcia, de gent'), que apareix en la mateixa novella de *La Punyalada* (cap. 1, 1.ª ed., p. 42), i que en efecte se sent en diferents comarques: Alcover diu haver-lo sentit a Avinyonet del Penedès «quan se perd algun cap de bestiar» (BDLC X, 368), i jo vaig anotar «les fedes se li havien *askabutát*», a les Garrotxes de Conflent, en el sentit que se li havien dissolt o escampats en grupets (Talau, 1959).

Hi ha, però, un gran fet que a penes permet dubtar que és *escabot* la variant bàsica, i és que només aquesta es retroba en llengua d'oc, i allí amb gran extensió en l'espai i el temps. No és mot dels trobadors, encara que consti en el PDPF com a «troupeau; peloton», però no hi ha res d'això en Rayn., PSW, glossari d'Appel, etc., tanmateix Pansier, *La Langue Provençale à Avignon* (III, 73) el registra en un doc. de 1454 («*escabot*: troupeau»), i Carpentier en va afegir la forma llatinitzada al Du C. (III, 293, s. v. *escabotum* 'grex, troupeau'), segons dos passatges d'un text de 1268: «*scabotum ovium dicti Andree intraverat in quoddam bladum dicti territorii*», «vidit accipere pasquerium de singulis *escabotis ovium* quae pascebant ibi, unum annoje»; el cita «ex schedis Pr. de Mazaugues» (que si es refereix a la població d'aquest nom, seria provençal, al Nord de Toulon).

Va usar-lo sovint Mistral en els seus poemes, com en *Calendau* (III, 65.7): «coume, au jour levant, / un *escabot* se destroupeello, / lis aut pieloun de la capello / emé l'arcèu que l'encapello, / per iè durbl camin, se garavon davant», *Mireio* (X, 48.4); i, estès a coses altres que bestiar: «O viè moustre / --- / tu que sèntes courre / sus toun moustre / l'*escabot* di nivoulàs», *Lis Isclo d'Or* (p. 314ss., v. 34); el TdF l'assenyala en el Roergue i en la zona marselesa (amb la normal diftongació local de la ò oberta en *ue, ua*) i definint «troupeau de brebis ou de chèvres --- ordinairement de 3 trentanié de bêtes de la même espèce; troupe, bande, peloton; les grands troupeaux transhumants se composent avec les *escabot* des particuliers» i en dóna cites poètiques de M. de Truchet (Arles, c. 1820) i A. Crousillat (de Salon, entre Arles i Ais).

El retrobem d'ample en ample, a tota la meitat Sud i Centre del domini occità, des dels Alps fins al Bearn: Barceloneta *escabouët* «troupeau de moutons; au fig. grand nombre», del finès *escabouat* «troupeau de moutons faisant partie d'une *baïar* (grand troupeau transhumant)»; ¹ *L'Escabot*, mas important en el terme de Talairan (Sabarthès, *Dict. Top. de l'Aude*); Roergue *escabouët* (< *esca-*) «troupe ---» (Vayssier); i en diverses valls gascones dels Pirineus: Aran, Vall de Louron *escabòt* «troupeau d'une vingtaine de brebis (plus grand qu'un *estalhet* = une dizaine)» (i *escabouët* «possesseur d'un petit troupeau de vaches»,